1852. No. 14.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

DINGSDAG, 17 FEBRUARIJ.

Deze Courant kost in het ½ jaar *f* 1-60, buiten Assen vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1-5 regels *f* 1 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — NB. Advertentien voor de 1e bladz. kunnen Maandags en Donderdags uiterlijk tot 6, die voor de 4e bl. tot 10 ure 's avonds aangenomen worden.

Bij deze Courant wordt een **BIJVOEGSEL** uitgegeven.

GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie DRENTHE,

Gelet hebbende op Zr. Ms. besluit van den 28 September 1819 (Staatsbl. no. 49) en de onderscheidene aanschrijvingen van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, betrekkelijk den jaarlijkschen herijk der maten en gewigten;

Hebben goedgevonden:

Ter kennis van de daarbij belanghebbenden te brengen de volgende bepalingen:

1°. De gewone jaarlijksche herijking der bij de handel- en neringdoende lieden in gebruik zijnde lengtematen, inhoudsmaten voor drooge waren, de tonnematen en groote en kleine vochtmaten, mitsgaders de gewigten, daaronder begrepen het medicinaal en zilversmids gewigt, zal in deze Provincie, voor het jaar 1852, eenen aanvang nemen den eersten Maart aanstaande en moeten zijn geëindigd den laatsten Augustus daaraanvolgende; zijnde de letter voor den ijk van het jaar 1852 de letter H van het Gothische alphabeth.

2°. De Arrondissements-IJker zal gehouden zijn, om, gedurende het voormelde tijdvak, tot het verrigten van den herijk zich te vervoegen in al de Gemeenten der Provincie, en telkens acht dagen voor zijne aankomst in eene gemeente, daarvan schriftelijk kennis moeten geven aan het Hoofd van het Gemeentebestuur, met opgave van de dagen, die hij daartoe in de Gemeente zal doorbrengen.

3°. Het Hoofd van het Gemeentebestuur zal hiervan, alsmede van de bepaling in het volgende art. vervat, dadelijk, op de gewone wijze aan de ingezetenen moeten kennis geven, en voorts zorgen, dat een behoorlijk locaal tot het verrigten van den herijk in gereedheid gebragt en ter beschikking van den Arrondissements-IJker worde gesteld.

4°. De ingezetenen zijn verpligt, hunne maten en gewigten, hierboven in art. 1 omschreven, op den bepaalden tijd bij den Arrondissements-IJker ter herijking aan te bieden.

Indien zij daaraan niet mogten voldoen, zullen zij verpligt zijn, ter voorkoming van nadeelige gevolgen, hunne maten en gewigten, welke moeten worden herijkt, loopende den termijn van den herijk, en dus voor den laatsten Augustus 1852, op hunne eigene kosten, naar de woonplaats van den Arrondissements-IJker te doen overbrengen, om aldaar te worden herijkt.

5°. Indien, bij het verrigten van den herijk, eenige maten of gewigten onwettig mogten worden bevonden, zullen dezelve door den Arrondissements-IJker dadelijk onbruikbaar worden gemaakt, en in dien staat worden teruggeven aan de eigenaren, welke niettemin voor de gedane verificatie het gewone ijkloon zullen moeten betalen.

6°. Wanneer echter te ligt bevondene gewigten voor reparatie, dat is voor verzwaring, vatbaar zijn, zal zulks door den Arrondissements-IJker geschieden, die daarvoor, boven het gewone ijkloon, zal genieten als volgt:

Voor reparatie van een koperen of ijzeren gewigt van

1 tot	4	Nederl. ponden,	10	cents.
5 »	20	» »	25	»
21 »	50	» »	30	»

7°. Na den afloop van den termijn van den herijk zal onmiddelijk worden overgegaan tot de inspectie, voorgeschreven bij Koninklijk besluit van den 18 December 1822. Tot dat einde zal de Arrondissements-IJker, vergezeld van de gemeentelijke Veldwachters, door de Hoofden der Gemeentebesturen hiertoe aan hem toe te voegen, op onbepaalde tijden zich begeven bij de kooplieden, winkeliers, fabrikeurs, handwerk- en neringdoende lieden, om te onderzoeken, of zij in derzelver winkels, openbare magazijnen, werkplaatsen of uitstallingen voorhanden hebben oude afgeschafte gewigten, oude afgeschafte lengtematen of oude afgeschafte inhoudsmaten voor drooge of natte waren; zoo ja, dezelve in beslag te nemen, daarvan proces-verbaal op te maken, en voorts volgens de bestaande verordeningen te handelen.

8°. Onverminderd dit onderzoek zullen de Gemeentebesturen, van tijd tot tijd, door de Veldwachters de noodige visitatiën doen verrigten, en van de ontdekte overtredingen gelijke processen-verbaal doen opmaken; terwijl voornoemde Besturen in het algemeen de nakoming der bepalingen op het stuk van den ijk en herijk met nadruk zullen behooren te handhaven.

En zal deze worden geplaatst in de *Drentsche Courant*, en voorts verzonden aan Arrondissements-IJker te Assen en aan de respectieve Gemeentebesturen, tot informatie en narigt en om, door de zorg van genoemde Besturen, op de gebruikelijke wijze te worden afgekondigd.

Aldus gedaan te *Assen*, den 11 Feb. 1852.

Gedeputeerde Staten voornoemd,

DE VOS VAN STEENWIJK.

Ter ordonnantie van Dezelve,

W. H. HOFSTEDE.

De COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie DRENTHE;

Gelezen de Inschrijvings-registers en Alphabetische Lijsten voor de ligting der Nationale Militie van 1852, door de respectieve Gemeentebesturen in dit Gewest overgelegd, benevens eenen staat der aanmerkingen, bij het gedane onderzoek op die stukken gevallen;

Gelet op art. 72 der Wet van den 8 Januarij 1817 (Staatsblad no. 1);

Besluit:

Art. 1, enz. Art. 2. Te bepalen, dat de loting voor de ligting der Nationale Militie van het jaar 1852 in deze Provincie zal plaats hebben:

Voor de Gemeenten in het Militie-Kanton *Assen*, te Assen, op vrijdag den 27 en zaturdag den 28 Februarij 1852, des morgens ten *negen* ure, en wel des *vrijdags* voor de Gemeenten *Assen*, *Anlo*, *Gasselte*, *Gieten*, *Rolde* en *Zuidlaren*, aanvangende met *Assen*, en des *zaturdags* voor de Gemeenten *Smilde*, *Norg*, *Peize*, *Eelde*, *Roden* en *Vries*, aan te vangen met *Smilde*;

Voor de Gemeenten in het Militie-Kanton *Meppel*, te Meppel, op maandag den 1 Maart 1852, des morgens ten *negen* ure, te beginnen met de Gemeente *Meppel*;

Voor de Gemeenten in het Militie-Kanton *Hoogeveen*, te Hoogeveen, op dingsdag den 2 Maart 1852, des morgens ten *negen* ure, aan te vangen met de Gemeente *Hoogeveen*; en

Voor de Gemeenten in het Militie-Kanton *Emmen*, te Emmen, op donderdag den 4 Maart 1852, des morgens ten *acht* ure, te beginnen met de Gemeente *Emmen*.

Art. 3, enz.

Extract dezer art. 2, zal vier achtereenvolgende malen worden opgenomen in de *Drentsche Courant*.

Assen, *De Commissaris des Konings voornoemd,*
4 *Februarij* 1852. DE VOS VAN STEENWIJK.

De COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie DRENTHE, brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, Opperhoutvester, met overleg van Heeren Gedeputeerde Staten in dit gewest, naar aanleiding van het Koninklijk Besluit van den 5 Julij 1823, (Staatsblad no. 25), in overeenstemming met art. 11 der wet van den 11 Julij 1814 (Staatsblad no. 79), is vastgesteld:

dat voor het loopende jaar het weispel van Kwartelen zal worden geopend op den 1 Mei e k. en gesloten in den avond van den 15 Julij daaraanvolgende, en dat, bij dit jagtbedrijf, van geene andere netten zal mogen worden gebruik gemaakt, dan van steekgarens, sprei- en vliegnetten, en dat de twee laatstgenoemde soorten nimmer tot het slepen (tirasseren) van Kwartels zullen mogen worden gebruikt.

En ten einde niemand hiervan onwetendheid zoude kun-

nen voorwenden, zal deze in de *Drentsche Courant*, opgenomen en, door de zorg der Gemeentebesturen, afgekondigd en aangeslagen worden, waar zulks te doen gebruikelijk is.

Assen, den 14 *Februarij* 1852.

De Commissaris des Konings voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK

BERIGT EENER GELDLEENING
ten behoeve der Gemeente Hoogeveen.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Hoogeveen*,

Brengen bij dezen ter kennisse van de belanghebbenden, dat ter deelneming in de GELDLEENING ten behoeve dier Gemeente, **groot ƒ 35,000**, verdeeld in **70** aandeelen van ƒ **500** ieder, vastgesteld bij Raadsbesluit van den 16 Augustus 1850 no. 3, en geautoriseerd bij Koninklijk besluit van den 23 dier maand no. 44, zal kunnen worden ingeschreven van den 15 tot den 29 dezer maand, ten kantore van den Gemeente-Ontvanger te *Hoogeveen;* dat aldaar het in te schrijven kapitaal *in eens* moet worden gefourneerd op den 15 Mei eerstkomende; dat daarvan eene jaarlijksche rente zal worden betaald van *vier ten honderd;* en eindelijk, dat de Voorwaarden dezer Negotiatie van stonden aan zullen ter lezing liggen ter Gemeentelijke Secretarie en ten kantore van den Gemeente-Ontvanger alhier, en zijn verzonden aan de Besturen van de verschillende Gemeenten in dit Kanton, alsmede aan die van *Meppel*, *de Wijk* en *Ruinerwold*, met verzoek dezelve op de Secretarien dier Gemeenten ter lezing te leggen.

Hoogeveen, den 4 *Februarij* 1852.

Burgemeester en Wethouders voorn.,
De Burgemeester, L. CARSTEN.
De Secretaris, H. J. CRULL.

Nederland.

15 *Febr.* In de zitting van de Tweede Kamer van 13 dezer was aan de orde de beraadslaging over het ontwerp van wet, betrekkelijk de graanregten. De heeren *van Dam*, *Dommer* en *van Heiden Reinestein* hebben een amendement voorgesteld, strekkende om het beginsel van herziening in de tegenwoordige voordragt op te nemen, door de bepaling dat de wet van 30 Mei 1847 tot 30 Mei 1855 van kracht blijft. De heeren *Anemaet Zijlker* en *Reinders* hebben het ontwerp bestreden. Zij achten bescherming van den landbouw noodig en billijk, en vonden het ongeraden, het in 1847 bepaalde regt op den invoer van granen voor altijd vast te stellen. De minister van Financien heeft de door de vorige sprekers aangevoerde bedenkingen beantwoordt, en daarbij doen uitkomen, dat het bedrijf van den landbouw niet in dien toestand verkeert, dat het bescherming behoeft; — dat dan ook het tegendeel van dien uit onderscheidene omstandigheden is af te leiden; derwijze, dat de genoemde sprekers zich zouden vergenoegen met den tegenwoordigen staat van zaken nog voor drie jaren te bestendigen. Naar des ministers oordeel is echter ook deze beperking ongeraden, en is de deugdelijkheid van onveranderlijke regten door de ondervinding zoo zeer bevestigd, dat men gerustelijk eens voor al het stelsel der schaalregten kan laten varen. Nadat de heer *v. Dam* zijn amendement kortelijk had toegelicht, is het door de commissie bestreden, en heeft de minister de goedkeuring daarvan ontraden. Hierna is het, bij stemming, met 33 tegen 21 stemmen, verworpen. De heeren *v. Heiden* en *v. d. Veen* hebben voor dit amendement gestemd. Het wetsontwerp is daarop onveranderd aangenomen met 44 tegen 10 stemmen. De heer *van Heiden* heeft *voor*, de heer *v. d. Veen tegen* gestemd.

— De leden der Eerste Kamer zijn tegen 24 dezer ter vergadering opgenomen.

— Den 13 dezer heeft de Hooge Raad uitspraak gedaan in de zaak van Meesteren-Regenten der Huiszittenen Diaconiearmen binnen Leiden, eischers tegen den Minister van Finantien, gedaagde, en *C. C. van der Hoek c. s.*, intervenienten. De eischers zijn daarbij niet ontvankelijk verklaard in hunne zoogenaamde reconventionele vordering tegen de intervenienten en ook in de vordering tegen den Minister van Financien, met verwijzing in de kosten.

16 *Feb.* Nopens de geruchten over het ontslag, dat onze Minister van Finantiën zou nemen, te gevolge van 't besluit der Tweede Kamer tot aflossing der schuld aan de Handelmaatschappij, verneemt men, dat de heer *van Bosse* eerst de beslissing der Eerste Kamer zal afwachten, alvorens eenig bepaald besluit te nemen.

— Het 7de landhuishoudkundig congres zal den 8 Junij e.k. te Leeuwarden gehouden worden; er zal alsdan eene tentoonstelling van vee enz. en eene luisterijke harddraverij gehouden worden.

— Volgens de laatst ingekomene berigten is op alle rivieren het water vallende.

Verkorte berigten.

15 *Feb.* Te Kampen zal van 1 tot 31 Aug. aanstaande eene tentoonstelling van schilder-, teeken-, graveer-, bouw- en beeldhouwkunst worden gehouden. Aan de tentoonstelling zal, na bekomene toestemming, eene loterij verbonden worden. — Uit Leeuwarden wordt gemeld, dat eenige ingezetenen dier stad, in aanmerking nemende, dat onze handwerkslieden dikwijls hun vak niet grondig verstaan, zich vereenigd hebben, om aan handwerkslieden, die zich door goed gedrag onderscheiden, de gelegenheid te verschaffen, om zich in hun bedrijf te bekwamen, derwijze dat zij voor vreemden niet behoeven achter te staan. — Het getal der ingeschrevenen op de rolle der Delfsche Academie bedraagt 143 studenten, waarvan 87 voor Oost-Indische ambtenaren 2de klasse, 29 voor algemeene studie, 24 voor civiel Ingenieurs, 2 voor ijk en accijnsen en 1 voor het mijnwezen; gepromoveerden aan andere academiën, 16 voor Oost-Indische ambtenaren 1ste klasse en 1 voor andere doeleinden. — Volgens het laatst uitgekomen berigt, uitgegeven door het *Zendeling Genootschap* te Zeist, heeft de Broedergemeente thans 286 zendelingen, werkzaam op 70 posten, in 13 verschillende landen, aan wier geestelijke zorg een getal van 68,721 zielen is toevertrouwd. — Te Ulrum is uitgevonden een *cilinder-haksel-machine*, zijnde een aanmerkelijk verbeterd werktuig, om stroo tot fijn paardenvoeder of haksel te snijden, wordende door *R. G. Bakker* te Ulrum vervaardigd. Met dat werktuig worden in één uur tijds 180 haverschoven tot haksel gesneden, in stukjes van ruim 1 Ned. duim lang. *(Prov. Gron. Ct.)* — Op de Dedemsvaart begint de scheepvaart reeds weder geheel levendig te worden. — Te Rouveen is 7 dezer een maanregenboog waargenomen. — In Friesland is in de vorige week wederom last gegeven tot het dooden van N.B. 115 runderen ter zake der longziekte; totaal 3690. — De heer *Gravemeijer*, Predikant te Onstwedde, heeft thans het beroep naar Losdorp aangenomen. — De beroemde *Bertha Johanssen*, bijgenaamd de *Deensche Nachtegaal*, zal zich tegen Maart e.k. te Groningen doen hooren, in vereeniging met den heer *von Köningslöw*, een uitstekend vioolvirtuoos. *(Gron. Ct.)* — Op 7 Feb. j.l. stond op de havezathe Oosterbroek, gemeente Eelde, de appelroode rododendrum in vollen bloei. — 16 *Feb.* 's Rijks kweekschool voor militaire Geneeskundigen te Utrecht telt thans 97 kweekelingen. — Te Heerjansdam zag men 's morgens drie arbeiders, welke den nacht in het vooronder van een in lossing liggend schip hadden doorgebragt, niet te voorschijn komen; men deed onderzoek en vond twee der arbeiders reeds overleden, waarschijnlijk door kolendamp gestikt en den derde zieltogende, terwijl men aan het behoud van dezen wanhoopt. — Te Leydschendam houdt een wonderdoctor op bepaalde tijden zitting, als wanneer telkens eene groote menigte menschen uit de naburige dorpen en uit 's Hage naar hem toestroomt; men verhaalt wonderen van zijne genezingen, ofschoon men geen enkel bepaald persoon noemt, die de genezende gevolgen werkelijk heeft ondervonden. Geneesmiddelen reikt de man niet uit; belooning vraagt hij niet, doch laat zich die wel opdringen; hij beveelt alleen het geloof in God aan, schrijft vele gebeden voor en het aanroepen van Heiligen en in sommige gevallen hoendereijeren, welke op Witten Donderdag gelegd zijn. Er worden kaartjes afgegeven, waarop het no. staat, dat de volgorde aanwijst, waarin men wordt toegelaten; in deze kaartjes wordt handel gedreven. Den 11 dezer bedroeg de toeloop van menschen meer dan 800. — De Turksche Sultan heeft niet alleen goedgekeurd, maar begunstigt zeer het plan van eene Engelsche onderneming tot den bouw van een ijzeren spoorweg van Belgrado door Servië tot aan de grenzen van Bulgaryë, alwaar ze zich in 2 rigtingen zal verdeelen, de eene naar de Adriatische zee en de andere over Sophia en Adrianopel naar Konstantinopel. — Volgens de laatst opgemaakte staten bedraagt de bevolking van Engeland 20.936 468 personen. — Uit Lithauen wordt een vreesselijk ongeluk gemeld. In het begin dezer maand begaven 17 kinderen, uit de school komende, zich op den toegevrozen Inster, toen eensklaps het ijs bezweek en al de kinderen verdronken.

Assen, 17 Februarij.

Naar wij vernemen, is bij Kon. besluit de directie der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Assen gesupprimeerd geworden, en zal de provincie Drenthe, wat de gezegde belastingen enz. aangaat, onder de directie te Groningen worden gebragt, terwijl de heer *N. G. Servatius*, tot nu toe Directeur dier belastingen alhier, tot Rijks-Ontvanger te Leiden is benoemd.

— Ook te Ruinerwold is de kinderziekte ontstaan.

— De heer *Uden Masman* te Meppel is met de heeren *Blaauw* en *de Keijser*, ieder met 20 stemmen, te Arnhem op het drietal gebragt.

Bij de 2e Kamer zijn o. a. wetsontwerpen ingekomen betreffende de naturalisatie van de heeren *G. H. Amshoff* te Hoogeveen en *J. van Leers* te Coevorden.

— Naar men verneemt, zijn in de maand Januarij l.l. ten gevolge van regterlijk vonnis, na voorafgegane gevangenisstraf, ter zake van bedelarij uit Assen naar de Ommerschans overgebragt 16 mannen, 13 vrouwen en 4 kinderen, te zamen 33 personen.

— Ter versterking van het te Meppel gestationneerde detachement hulpmarechaussée, zullen op woensdag e.k. derwaarts vertrekken de wachtmeester, thans te Assen, en drie manschappen, tegenwoordig te Smilde gestationneerd.

— Men verneemt, dat de Min. van Binn. Zaken autorisatie heeft verleend tot benoeming van *H. Kamptinga*, hulponderwijzer te Ezinge, tot onderwijzer Vries. Men weet, dat het gemeentebestuur *Vrieling* had voorgedragen.

— Men verneemt, dat *J. W. Keizer*, schippper te Smilde, vrijdag e.k. voor het eerst eene vaart zal doen van Assen over Leeuwarden en Sneek naar Groningen, in afwachting, dat hem de aangevraagde concessie tot een geregeld beurtveer zal zijn verleend.

* *de Wijk*, 15 *Febr.* Op den stal van den landbouwer *R. R. Everts* te Koekange, waarop zich 25 runderen bevinden, hebben zich bij drie derzelve zoodanige verschijnselen vertoond, welke maar al te zeer voor het bestaan van longziekte doen vreezen. De afzonderlijke stalling dezer drie runderen is gelast.

* *Coevorden*, 15 *Feb.* Gepasseerde dingsdag wilde de 80jarige grijsaard *Meppelink* op de balken zijner schuur, over welker bouwvalligheid reeds onderscheidene malen klagten bij de policie zijn ingediend, een eijernest van een zijner buren zoeken, nadat deze en anderen er te vergeefs naar gezocht hadden. Hiertoe moet hij van de eene broze plank op de andere stappen, welke soms 2 a 3 voet van elkander liggen. Tot zijn ongeluk treft hij eene plank, welke aan het eene einde niet vast ligt. Deze gaat naar beneden. Hij wil zich aan eenig stroo vast grijpen, dit begeeft hem, een oogenblik blijft hij met de voet aan eene andere plank hangen, en zweeft met het hoofd naar beneden. De jonge heer *T*.... die zich zonder zijn weten, mede tot hetzelfde einde als hij, boven bevindt, wil hem helpen, maar ziet hiertoe geen kans, en ..... de oude man stort van eene hoogte van omstreeks 3 ellen naar beneden. Gelukkig of ongelukkig wordt de val door eene haverkist, welke er onder stond, gebroken, voor hij op de harde deel neder komt. De ongelukkige brak eene rib, bekwam eene ijsselijke breuk, en kneusde de borst. De geneesheer, *de Hartogh* twijfelt aan zijne herstelling, gebeurt dit evenwel, dan mag het als een wonder aangemerkt worden. — De bekende fuselier *Steijllaards*, thans alhier in garnizoen, zal aanstaande zaturdag zijne belijdenis van de Hervormde leer doen, en den zondag daaraanvolgende door Ds. *van Moock* bevestigd worden. Wij brengen dit langs dezen weg ter algemeene kennis, omdat velen hun verlangen te kennen gaven, om bij deze plegtigheid tegenwoordig te zijn.

* *Borger*, 15 *Feb.* Te Sellingen is uit het vroeger opgegeven zestal met algemeene stemmen van het Gemeentebestuur en de Stemgeregtigden tot Onderwijzer benoemd *W. Tholen*, Onderwijzer te Drouwender-Mond.

* *Meppel*, 16 *Febr.* Het is in het oog loopend, dat te Zwartsluis, waar even als hier in Meppel, de kinderziekte heerscht, van den 22 tot donderdag l.l. aan die ziekte overledenen, 20 ongevaccineerd waren. Men schrijft over het algemeen den afkeer der koepokinënting aan bekrompene denkbeelden in het godsdienstige toe; doch men heeft hier ook menschen, die het louter uit koppigheid laten, zeggende wij willen onder eene regering als de onze niet gedwongen zijn onze kinderen te laten inënten, opdat zij ter school kunnen gaan. — In waarheid een drukkend juk!!!

Mijnheer de Redacteur!

In uw nommer van den 10den dezer is onder het verhandelde bij den Gemeenteraad van Assen opgenomen, dat van de Diaconie der Herv. gem. te Assen was ingekomen een brief, waarbij zou zijn medegedeeld, *dat de vijf kinderen van zekere behoeftige weduwe op het punt waren van te verhongeren naast het ziekbed der moeder enz.* Daarop volgt, dat een lid van den Raad zijne groote verontwaardiging heeft te kennen gegeven over de handelwijze der Diaconie enz.

Opdat men nu geen verkeerd oordeel velle, is het voor ons noodig, dat de inhoud van dien brief met juistheid worde medegedeeld. De Diaconie acht zich daarom verpligt, U op te merken, dat Uw berigt, behalve op andere punten van minder belang, eene onnaauwkeurigheid bevat, waardoor de zaak geheel verkeerd wordt voorgesteld, daar zij in den bedoelden brief aan den hr. Burgemeester heeft geschreven, *dat*, ZOO *zij* (gedachte vrouw) *niet nog door dezen of genen werd geholpen*, *er gevaar zou bestaan voor uithongering der kinderen bij het ziekbed der moeder.* Neemt men nu hierbij in aanmerking, dat de Diaconie de verzekering had, dat de vrouw door bijzondere liefdadigheid *werd* geholpen en de strekking van den brief alleen was, om door den Raad het door het Burgerlijk Armbestuur te volgen beginsel van bedeeling, naar aanleiding van eenen vroegeren brief, *ten spoedigste* te doen uitmaken, opdat door dit Bestuur in de verdere ondersteuning dier vrouw zou kunnen worden voorzien; dan meent de Diaconie niets onverantwoordelijks gedaan te hebben en het aan elks beoordeeling te kunnen overlaten, met welk regt haar gedrag in het openbaar zoo streng is gegispt, en op welken grond het vonnis van groote verontwaardiging, zelfs bij herhaling, daarover is uitgesproken.

Zij verzoekt U daarom deze letteren in Uw eerstvolgend nommer op te nemen, overtuigd, dat het U aangenaam zal zijn, eene begane onnaauwkeurigheid te herstellen en U volgaarne de verzekering gevende, dat zij zich volkomen overtuigd houdt, dat de opgemerkte onjuistheid geheel tegen Uwen wil en bedoeling is ingeslopen, zoöals trouwens ligtelijk bij diergelijke mededeelingen kan geschieden.

Assen, *De Diaconie voornoemd*,
13 *Februarij* 1852. Uit naam derzelve,
E. K. J. BERTLING, *Boekh. Diaken.*

Correspondentie.

Door plaatsgebrek hebben wij eenige berigten en ingezondene stukken niet kunnen opnemen.

Gewone vergadering van het departement Assen der Maatschappij tot nut van 't Algemeen op woensdag den 18 Februarij 1852, met DAMES. Redevoering de heer *C. J. Spat;* Bijdragen de heeren Mr. *E. K. J. Bertling* en *C. G. Bremer*. *Namens 't Bestuur*,
A. T. HOSTEIJN, Secret.

Heden beviel van een' Zoon *E. C. Eekhout*, echtgenoot van P. J. L. EEKHOUT.
Smilde, 12 *Februarij* 1852.

Na eene langdurige ongesteldheid, overleed heden avond, omstreeks tien uren, plotseling en onverwacht, tot mijne en mijner kinderen diepe droefheid, mijn dierbare Echtgenoot Mr. *Jan Fresemann Viëtor*, Oud Notaris en Oud Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, in den ouderdom van ruim zeven en zestig jaren.

Winschoten, *den* 6 *Febr.* 1852.
J. HAITZEMA,
Wed. Mr. J. FRESEMANN VIËTOR.

Wegens de menigvuldige betrekkingen gelieve men deze tevens voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

De Notaris *W. Swam* te Gramsbergen is voornemens, om, ten verzoeke van zijn Principaal, op donderdag den 19den Februarij 1852, des namiddags om 2 uren, ten huize van de Weduwe *Haandrikman* aldaar, te doen inzetten, en 14 dagen later, ter zelfder uur en plaatse erflijk aan den meestbiedende te verkoopen:

Een onlangs nieuwgebouwde steenen **WIND-KOORN- en PELMOLEN**, met de daarbij gelegene GRONDEN, staande zeer geschikt aan den Noordkant van de **Dedemsvaart** aan den weg aldaar, en ten Westen van de Lutter Kerkdijk, onder de volkrijke Buurtschap Lutten.

Iemand des nadere informatiën begeerende, vervoege zich ten kantore van voornoemden Notaris, terwijl de aanwijzing zal geschieden door *J. J. Kollen* aan de Vaart.

De Notaris *Heppener* te Borger zal, op vrijdag den 20 Februarij 1852, des morgens te 10 uren, ten huize van den Kastelein *J. Chrisstoffers* aldaar, PUBLIEK aan de meestbiedenden verkoopen:

1°. Twee **HUIZEN**, met de daarbij behoorende BOUW- en GROENLANDEN, staande en gelegen in de gemeente Borger, benevens eene GEREGTIGHEID in de gescheidene en ongescheidene Markte aldaar; ten verzoeke van *H. L. Hooiveld* c. s. en

2°. Een **HUIS** en [illegible], staande en gelegen

bij de straat te Borger, toebehoorende aan en bewoond wordende door den Blaauwverwer *P. van der Tuuk.*

J. HEPPENER,
Notaris.

Op zaturdag den 21 Februarij 1852, des avonds te zeven ure, in het locaal van *Jan Oostergetel* te Assen, zullen plaats hebben:

1°. De FINALE VEILING van **HUIS** en **DALGRONDEN** van de weduwe *Kiewiet* en Kinderen te Kloosterveen.

2°. De INZATE van **BOUWLAND** en **DALGROND** (ruim twee bunders), gelegen aan de Asserwijk, op Kloosterveen, behoorende aan de weduwe *Freerk Stoker* & Kinderen te Assen.

H. H. VAN LIER.

Op woensdag den 25 Februarij 1852 des voordemiddags te 10 uur, zullen in de Veenhoop te Smilde, ten overstaan van den Notaris Mr. *W. O. Servatius* te Dwingeloo, publiek worden verkocht:

In de gemeente Smilde:

TWEE PLAATSEN VEEN en **ONDERGROND** bij de van Liers wijk, met het daarop staande **ARBEIDERSHUIS**;

Eene plaats **VEEN** en **ONDERGROND** in het 7de blok op de Smilde aan de scheiding met Norg;

Het **VOORAF** aan de Norgervaart in het 7de blok met **TWEE** daarop staande **ARBEIDERSWONINGEN** en een daarachter gelegen Kijf **VEEN** en **ONDERGROND**.

En in de gemeente Norg:

Aan de westkant der Norgervaart, het **BOVENVEEN** van vijf aan elkander gelegene **VEENPLAATSEN**, aan de scheiding met Norg en Smilde, met den **ONDERGROND** van drie daarvan en een daarop staand **HUIS**, voorts nog twee **ARBEIDERSWONINGEN** aldaar, met de daarbij behoorende **GRONDEN**.

Na afloop dezer zullen op voorschrevene plaats mede worden verkocht, min of meer **140** dagwerken graauwe en zwarte **TURF**, op voormelde gronden aanwezig, alsmede een **TURFPRAAM**, liggende op de Smilde, voor het huis van *J. Roemer.*

De turf zal daags voor de verkoop des morgens om 11 uur te beginnen, op het veen onder Norg, worden ingezet. Bij *Prakken* aan de Norgervaart en in de Veenhoop, alsmede bij *Somer* te Assen, liggen notitiën der te verkoopene goederen.

Op woensdag en donderdag den 25 en 26 Februarij e.k., telkens des voormiddags om 10 uur te beginnen, zullen in de zoogenaamde Mantingerbosch, gemeente Westerbork, ten verzoeke van *Lucas Bults*, *L. Thijns*, *Joh. Thijn* en *J. Sikken Thijn*, PUBLIEK worden verkocht: Pl.m. **600** extra zware **40** à **50 voeten lange EIKENBOOMEN**, benevens eenige GROVE **DENNEN**.

Westerbork, 15 *Februarij* 1852.

J. T. KIJMMELL,
Notaris.

WEGENS VERTREK NAAR ELDERS

zal PUBLIEK worden verkocht: Een fraai voor eenige jaren nieuw gebouwd **HEERENHUIS**, voorzien van drie BENEDEN- en eene BOVENKAMER, benevens ruime KEUKEN en KELDER, met SCHUUR, waarin STALLING voor TWEE PAARDEN, eenige KOEIJEN en BERGING voor TURF en verdere benoodigdheden, alsmede ruime TUIN, waarin alle soorten van fijne VRUCHTBOOMEN worden gevonden, staande en gelegen op het fraaiste gedeelte van het dorp Dalen. Verder drie akkers best **BOUWLAND**, gelegen op den esch aldaar en zeer nabij het huis. — Alles bewoond en in gebruik geweest bij den eigenaar, den Heer *W. G. Kramer*, Geneesheer te Kolderveen. — De INZATE zal plaats hebben op dingsdag den 2 Maart e.k. en de PALMSLAG op dingsdag den 16 Maart daaraanvolgende, telkens des voordemiddags ten tien uur, ten huize van *H. van Tarel* te Dalen.

Nadere informatie met FRANCO brieven bij den eigenaar of bij *J. Veldkamp* te Dalen.

Westerbork, 15 *Febr.* 1852.

J. T. KIJMMELL,
Notaris.

TE KOOP voor *f* 200 eene PIANO van zes octaaf in den besten staat, en een FOLIO BIJBEL, bij *Ravesteijn* **1660**, in juchtleeren band met kooper beslag, zeer geschikt voor een predikstoel. Bij den Boekhandelaar *H. P. A. van Gorcum* te Assen.

☞ J. SIEDERS, Mr. Smid te Hoogeveen, verlangt een **SMIDSKNECHT**, zijn werk goed verstaande, kan dadelijk bij hem in dienst treden.

ER WORDT VERLANGD:

Eene bekwame **MELKMEID**, die getuigenis kan overleggen, dat zij de zuivelbereiding verstaat, en met vee kan omgaan. — Adres onder FRANKO brieven, letter **O**, bij den Boekverkooper *v. Gorcum* te Assen.

Burgerlijke Stand.

Assen, 8—15 *Febr. Ondert.:* Tijmen Boukens Hoogeveen en Anna Margaretha Olijve. — *Bev.:* J. Raman, geb. Brouwer, van z.; G. Wolters, geb. Zierts, van d.; G. Meijering, geb Balten, van d. — *Overl.:* Arend Jansen, oud 71 j. 10 m. en 23 d.

Meppel 6—13 *Febr. Ondert.:* R. Poetsema en L. van Urk; H. Bergman en A. Worst. — *Bev.:* G. Bosman, geb. Blei, van d.; T. Witvoet, geb. Koers, van z.; C. F. Munnik, geb. Kreumer, van d.; G. Bennekers, geb. van Steenwijk, van d.; M. de Metz, geb. Frank, van z.; J. Timmer, geb. Braams, van z.; A. Stoel, geb. Staal, van d.; M. J. Smelt, geb. Telder, van d. — *Overl.:* H Moraal, echtg. van G. Meinen, oud 35 j. en 6 m.; M. Levij, wed. van J. B. Goldsteen, oud 87 j.; G. Brug, echtg. van W. Kraak, oud 57 j.; G. J. Witvoet, oud 7 d.; J. Moraal, echtg. van A. Eleveld, oud 42 j.

Coevorden 8—15 *Febr. Bev.:* A. van Engen, geb Peters, van z.; J. Amsink van z.; C. Gustin, geb. Donkers, van d.

Hoogeveen, 8—15 *Febr. Ondert.:* Jan Wachtmeester met Geertien Jans van Dalen; Klaas Troost met Annigje Koster; Christoffer Gritter met Hilligje Benjamins. — *Getr.:* Cent Jans Schonewille met Maria Bekelaar. — *Bev.:* H. Faken, geb. Gortworst, van z.; Z. Hartman, geb. Bomert, van d.; F. A. Meenderman, geb. van Regteren, van z. — *Overl.:* H. J. Vos, weduwe van H. L. Veldman, oud 71 j.; J. Schokker, echtgenoot van E. Everts, bijna 31 j. Voorts is aangegeven een levenloos kind van het m. gesl. van Jan Nijmeijer en Jantien Koster.

Smilde. 8—15 *Febr. Bev.:* M. H. Bruggink, geb. Seinen, van z.; K. Boelen, geb. Oldenkamp, van d.; G. Kalverkamp, geb. Boerhuis, van z.; R. Houtman, geb. Timmerman, van z.; G. Holst, geb de Wit, van z.; G. Hilvers, geb. Top, van d., H. Idema, geb. Boer, van z.; — *Geh.:* H. Drenthen met H. G. Homan. — *Overl.:* H. A. Debo, oud 10 maanden.

MEPPEL, 12 *Feb.* Rogge *f* 6.50 a *f* 7.00 Boekweit *f* 5.00 a *f* 6.00. Boter 1¼ ned pond *f* 1.10 a *f* 1.30. Boter ⅛ vat *f* 15.00 a *f* 17.00. Broodzett: 6 ned. p. *f* 0.53.

GRONINGEN, 13 *Febr.* Tarwe f 7.75 a f 6.60. Rogge N. f 6.65 a f 7.25, O. f „ „„ a f „„„„. Boekweit. zand f 5.05 a f 5.35, veen f 5 40 a f 5.10. Garst f 4.80 a f 5.40; Nieuwe zomer f 4.50 a f „ . „, knobbe f 5.00 a f 5.30 Dikke haver f 2.55 a f 3.45. Voerhaver f 2.55 a f 2.85; N. Paardeboonen f 4.50 a f 5.75. Koolzaad f 8.50 a f 9.15. Gort grove f 7.50 a f 8.00, parel 100 ned. pond. f 10.50 a f 11.50. Raapolie per vat f 27.50. Boter ¼ ton f 26.00.

ZWOL, 13 *Febr.* Tarwe *f* 9.00 a *f* 8.50. Rogge *f* 7.00 a *f* 6.50. Garst *f* 4 60 a 4.30. Boekweit *f* 6.10 a *f* 5.50. Boonen *f* 6.00 a 5.50. Aardappelen *f* 1.90 a *f* 1.50. Boter ¼ ton *f* 18.25 a *f* 17.75, Ned. p. *f* 0.85 a *f* 0.70.

AMSTERDAM, 14 *Feb.* Werk. Sch. 2½ pct. 58⁹⁄₁₆ a 59; Dito 3 pct 68¾ a 69¼; dito 4 pct. 90 a 90¼.

STUKKEN van *f* 10.00 *f* 9.70 a *f* 9.75.

Te *Assen*, bij VAN GORCUM & COMP., Provinciale Drukkers.

Vergadering van den Raad der Gemeente Assen van den 14 Februarij 1852.

Alle leden zijn tegenwoordig, behalve den heer Burgemeester en de beide Wethouders, zoodat de heer *Gratama* als het oudste lid in jaren, het voorzitterschap waarneemt. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd. — Aan de orde gesteld zijnde de stukken, betreffende de weigering der gemeente Hengelo tot teruggave der transportkosten, ten behoeve van de wed. *A. Ensing* uitgeschoten, wordt besloten, Burg. en Weth. in de gelegenheid te stellen, daarover hun gevoelen uit te brengen, en mitsdien de behandeling daarvan uit te stellen tot de eerstvolgende vergadering, waarin een hunner zal tegenwoordig zijn. — Ten aanzien van de door B. en W. overgelegde verbeterde voorwaarden van aanbesteding van buitengewone herstellingen en van gewoon onderhoud der wegen, is, op een schriftelijk voorstel van den heer *Grevelink*, later door den voorsteller eenigzins gewijzigd, besloten, dat voor 1852 de herstellingen en het gewoon onderhoud der wegen gezamenlijk, doch voor elken weg en aangrenzend voetpad in het bijzonder, zal plaats hebben, behoudens de voeging van zoodanige wegen en voetpaden, als mogten blijken in dit jaar minder gewoon onderhoud te behoeven. Hierdoor zullen kleine aannemers meer in de gelegenheid gesteld worden, om bij de uitbesteding van een of meer perceelen mede te dingen. — De voorwaarden van aanbesteding van het onderhoud der waterlossingen, van het stadsbosch en van stadsfabricage worden tot eene volgende vergadering aangehouden, ten einde B. en W. daarover inlichting zouden kunnen geven. — Het verzoek van de wed. *Greve*, om een hoekje stadsgrond naast hare woning te mogen betimmeren, wordt toegestaan, nadat gelezen is een brief van B. en W., houdende mededeeling, dat de genoemde wed. zich bereid heeft verklaard, om gratis aan de stad af te staan eene strook grond van haar erf, om gebruikt te worden tot den aanleg des wegs van den Singel naar het Aardsche Veld. — Weder komt in behandeling het verslag van den Brandmeester-Generaal nopens de brandbluschmiddelen in deze gemeente; volgens hetzelve zijn deze middelen zeer gebrekkig en behoeven vermeerdering en verbetering, terwijl de Brandmeester-Generaal ten slotte verzoekt, als zoodanig te worden ontslagen. Daar B. en W., bij de overlegging van dit verslag, geen bepaald voorstel ten dien aanzien hebben gedaan, worden de stukken aan hen gerenvoijeerd, met verzoek, om zulks alnog te doen. — De voorwaarden van aanbesteding van de vertimmering van een gedeelte van het oude gemeentehuis tot kazerne worden, na een paar aanmerkingen, goedgekeurd. — Wordt gelezen een adres van den taalmeester *H. B. Kremer*, houdende verzoek, dat hem uit de stedelijke kas *f* 100 voor een schoollocaal moge worden toegelegd, of hem een geschikt locaal in de kom der stad worde aangewezen, vermits hij het zeer ondoelmatig acht, voortdurend school te houden in het oude gemeentehuis, nadat het beneden gedeelte daarvan zal zijn ingerigt tot kazerne voor eene compagnie militairen. De stemmen staken over het voorstel, om van Burgemeester en Wethouders, ten dezen eene bepaalde voordragt te vragen, zoodat dit punt in eene volgende vergadering weder in behandeling zal moeten komen, terwijl met 5 tegen 3 stemmen, als strijdende met het Regl. van Orde, is afgewezen een voorstel, om inmiddels aan B. en W. te kennen te geven, dat de Raad in de eerstvolgende vergadering hunne consideratien ten dezen wenscht te vernemen. — Ten aanzien van de stukken, betreffende de bedeeling van de wed. *Oldenhuis*, staken de stemmen omtrent het voorstel van den heer *Bertling*, om de behandeling dezer zaak uit te stellen tot de eerstvolgende vergadering, waarin een of meer der leden van het collegie van Burg. en Weth. tegenwoordig zullen zijn, zoodat dit punt in eene volgende zitting weder ter tafel zal moeten komen. — Wordt gelezen een proces-verbaal van opneming der bank van leening, door Commissarissen uit het collegie van B. en W. opgemaakt; daar art. 179 lett. *t* en *u* der gemeentewet voorschrijft, dat Burg. en W. en geene gecommitteerden uit dezelve de opneming behooren te doen, is, op voorstel van den heer *Oosterhoop*, besloten, het verbaal aan B. W., met eene opmerking deswege terug te zenden. Alsnu heeft er eene vergadering met gesloten deuren plaats over de rekening van de gemeente Maarssen wegens onderstand aan *Maria Dutry* verleend.

N.B. Er zijn nog in deze vergadering twee à drie punten van minder algemeen belang behandeld, welke in dit verslag niet zijn opgenomen.

REDEVOERINGEN, *door de Heeren van Heiden en van der Veen uitgesproken in de zittingen van de Tweede Kamer van* 30 *Jan. en* 3 *Feb. j.l. bij gelegenheid van de discussiën over de jagtwet.*

30 *Januarij.*

De Heer VAN HEIDEN:

Ik heb het woord gevraagd, in de eerste plaats om, namens de Commissie van Rapporteurs, met een enkel woord op te nemen hetgeen door ons geacht medelid, den heer *van Goltstein*, gezegd is, met opzigt tot dat gedeelte van het verslag, waar gespoken wordt over het onderwerp, dat ons thans bezig houdt. De heer *van Goltstein* heeft begrepen, dat de Commissie van Rapporteurs, blijkens dat verslag, het gevoelen deelde door hem in zijn amendement omhelsd, dat onder de huur zou begrepen zijn het regt van jagt. De Commissie vermeent zich ten dien opzigte niet bepaald te hebben uitgelaten. Hare bedoeling is alleen geweest, dat er niet zou gepraejudicieerd worden op verkregen regten van zoodanige eigenaren, die vóór de afkondiging van deze wet huurcontracten gesloten hadden; van eigenaren, die thans in het genot van dat jagtregt zijn, die van dat regt gebruik maken, die den gehuurden grond hebben afgepaald en die, bleef het artikel ongewijzigd bestaan, daarvan zouden verstoken worden. Dit heeft de Commissie willen voorkomen; en daarop is gegrond hetgeen zij in hare nota aan den Minister van Binnenlandsche Zaken gezegd heeft; en zij meent zich ook overeenkomstig haar gevoelen in het verslag te hebben uitgedrukt. Door het amendement van den heer *Dullert* zou dit bezwaar worden opgeheven; en uit dezen hoofde heeft zich de Commissie dan ook met dat amendement vereenigd. Over de regtsquaestie zelve die ons thans bezig houdt en door het amendement van den heer *van Goltstein* zoude worden uitgemaakt, of namelijk onder de huur ook het regt van jagen begrepen is, daarover heeft de Commissie zich niet uitgelaten. Wat mijne persoonlijke meening betreft, verklaar ik gaarne, dat, mijns inziens, het regt van jagen niet onder de huur begrepen is, en ik zal mijne stem dus ook geven aan het amendement van den heer *van Goltstein*.

Ik behoor tot die minderheid der Commissie, die in het verslag verklaard heeft niet behoorlijk bevredigd te zijn door hetgeen de Minister van Binnenlandsche Zaken ten opzigte der *schriftelijke* vergunningen in zijn antwoord op de nota der Commissie gezegd heeft. De Minister toch zegt: »Schriftelijke vergunning is tot handhaving der eigendomsregten een hoofddoel der wet, onmisbaar, en voor den eigenaar zoowel als voor den jager het meest eenvoudig en doeltreffend middel.” Indien waarlijk die schriftelijke vergunning tot handhaving van het eigendomsregt onmisbaar ware, zou mijn bezwaar vervallen, maar ik beweer, dat zulks het geval niet is. Hij toch, die zich op een regt beroept, is verpligt dat regt te bewijzen; en wanneer nu een jager, die zich op een anders grond bevindt, ontmoet wordt door een opziener, en zich op eene mondelinge vergunning beroept, dan zal de opziener daarvan in zijn proces-verbaal melding maken en zich vergewissen, of de eigenaar van den grond werkelijk die mondelinge vergunning heeft gegeven. Op die wijze is niet enkel eene *schriftelijke* vergunning, maar ook eene *mondelinge* in staat om de eigendomsregten te handhaven. Daarenboven zal de jager, uit zich zelven, liever eene schriftelijke vergunning zoeken te verkrijgen dan eene mondelinge; want zij is oneindig gemakkelijker en zekerder, en stelt hem niet bloot aan de moeijelijkheden, die hij van eene mondelinge toestemming te wachten heeft. Vertoont hij zijne schriftelijke vergunning, dan zal de jagtopziener hem zonder verdere bemoeijelijking zijns weegs laten gaan; terwijl zoo hij zich op eene *mondelinge* vergunning beroept, de waarheid van zijn beweren moet onderzocht worden. En nu hangt hij af van de grillen van den eigenaar, die zijn vroeger gegeven woord kan terugtrekken. De jager zal dus van zelf eene *schriftelijke* vergunning zoeken te krijgen. Maar niet altijd zal men hem die willen geven. Ik wil gaarne gelooven, dat in deze provincie de grondeigenaren daarin minder bezwaar zullen zien; maar in de landprovincien, — en ik geloof te mogen zeggen, dat ik met den landaard en de vooroordeelen, die daar heerschen bekend ben, — daar zal dat afgeven van schriftelijke permissien op vele plaatsen niet zoo ligt gaan. Daar is men, in het algemeen, tegen die afgifte, en wel om twee redenen: vooreerst, omdat en een vooroordeel bestaat, op welken grond het dan ook zij, dat den bewoners van het platte land huiverig doet zijn om geschreven stukken af te geven, speciaal, om hunnen naam te zetten; en in de tweede plaats omdat eene mondelinge vergunning ligt kan terug geroepen worden, terwijl bij de

[illegible] eener geschrevene altijd eenige formaliteiten moeten in acht genomen worden.

Maar zal men nu door die bepaling, dat er uitsluitend eene *schriftelijke* vergunning gevorderd is, niet vele jagers teruggehouden, en versteken van een genoegen, waarvan zij, zoo vergunning in genere was toegestaan, gebruik zouden kunnen maken. Eene menigte jagers, uit deze provincie en andere oorden des Rijks, minder voor de uitoefening der jagt geschikt — en nu heb ik speciaal het oog op de militaire officieren en zoodanige meer vermogende jagtliefhebbers, die zich gaarne de kosten eener tijdelijke verplaatsing getroosten — plegen zich een gedeelte van het jaar naar de landprovinciën te begeven, om zich daar met de jagt bezig te houden. Deze zijn vreemdelingen in die provinciën, en het zal hun, zoo niet onmogelijk, toch hoogst moeijelijk zijn van alle grondeigenaren schriftelijke permissiën te erlangen, terwijl waarschijnlijk niemand tegen het verleenen eener mondelinge toestemming eenig bezwaar zou hebben. Nu is het niet zelden, dat in de landprovinciën drie honderd bunders gezamenlijk aan vijf à zes honderd eigenaars toebehooren en het zal dus den liefhebber wel onmogelijk zijn daar te jagen, wil hij zich niet aan gedurige vervolgingen blootstellen. Voeg ik nu hierbij het groot getal van hen, die in het gewest hunner woning zelve, zonder veel bezwaar, *mondelinge* toestemming maar uiterst zelden *schriftelijke* vergunning zullen erlangen, dan lijdt het geen twijfel of het aantal jagers zal ten gevolge van eene harde en geenszins noodzakelijke wetsbepaling verminderen en hierdoor ook het vertier door de jagt veroorzaakt; terwijl tevens de schatkist er nadeel bij zal lijden, want men zal veel minder acten nemen, en de gelden, die het Rijk daarvan trok, zal het dan moeten derven. Ik durf gerust er bijvoegen, dat casu quo de ondervinding zal leeren, dat de Regering in hare berekening ten deze faalt en dat de opbrengst op verre na niet zal bereiken het bedrag, dat zij zich daarvan voorspiegelt.

Ik behoor niet tot hen, die altijd het voorbeeld van andere volken als navolgenswaard aanhalen; maar ik geloof, ten aanzien van deze quaestie, toch te moeten doen opmerken, dat nergens die bepaling, dat eene schriftelijke vergunning noodig is, bestaat. In Frankrijk en Belgie, en ook in Limburg kent men haar niet; dan de ondervinding heeft geleerd, dat terwijl aldaar algemeen meer *mondelinge* dan *schriftelijke* vergunningen verleend worden, de wetten uitmuntend werken, de wildstand beschermd is en zoowel de eigenaars als jagers volkomen tevreden zijn.

En nu moet ik toch opmerken, dat bij al de menigvuldige adressen, die omtrent deze wet bij de Kamer zijn ingekomen, in geen enkel wordt aangedrongen op het gebiedend voorschrift van *schriftelijk permissie*, en dit is te opmerkenswaardiger wat Limburg betreft, waaruit zoovele interessante adressen zijn ingekomen, en alwaar de eigenaren nog zijn onder het vigueur van de wet, die alleen toestemming *in genere* vordert en waar in de meeste gevallen die toestemming slechts *mondeling* verkregen wordt. Van dáár is echter geen enkel adres ingekomen tot afschaffing van die mondelinge permissie, hoezeer men gedurende meer dan eene halve eeuw het al of niet doelmatige derzelve proefondervindelijk heeft kunnen leeren kennen.

En nu in ons eigen Vaderland? Onder vigueur van de tegenwoordige wet mag op eene privative jagt niet gejaagd worden zonder vergunning van den eigenaar. Intusschen zijn meermalen calanges gedaan en met vrucht vervolgd geworden daar, waar men zich beriep op mondelinge permissie, die later gebleken was inderdaad niet gegeven te zijn. Gedurende mijne veeljarige administratie als Houtvester heb ik vele calanges ontvangen, die ik alle, met goedkeuring van den Opperhoutvester, heb vervolgd, en waarbij de jager, bekeurd wordende en zich beroepende op eene mondelinge permissie, die de opzigter later ontwaarde, dat niet gegeven was, veroordeeld werd tot in het hoogste ressort. Dat is een bewijs, dat ook bij de bepaling van *mondelinge permissie*, de regten van de eigenaars van jagten wel degelijk zijn bewaard gebleven.

Het bezwaar van die *verpligte schriftelijke* vergunning weegt bij mij zoo zwaar, dat ik mijne stem aan art. 2 van de wet niet zal kunnen geven. Ik moet erkennen, dat dit bezwaar bij mij opgeheven zou worden, indien de Vergadering later mogt willen goedvinden te bepalen, dat er kosteloos eene afpaling zal geschieden, met dien verstande, dat de eigenaar, die zoodanige afpaling niet laat doen, gefingeerd wordt ieder te tolereren op zijn grond, of wel indien art. 18 zoodanig gewijzigd werd, als het primitief door de Commissie werd voorgesteld: zoodat er eene *plainte préalable* van den eigenaar gevorderd wierd, om de zaak te kunnen vervolgen. Deze bepaling, al of niet in verband met eene, als het ware, verpligte kostelooze afpaling, zou in mijn bezwaar te gemoet komen; maar, daar deze bepalingen nog niet aan de orde zijn en het daarbij zeer onzeker is, of zij alsdan in mijn zin zullen worden aangenomen; zal ik stemmen tegen art. 2 der wet, maar vóór het amendement van den heer *van Goltstein*, omdat ik met hem het denkbeeld deel, dat het jagtregt geenszins inhaereert is aan huur en pacht.

3 *Februarij.*

De Heer VAN HEIDEN:

Ik vraag thans het woord, niet als lid van de Commissie, maar als lid van de Vergadering, en ik wensch hier op een speciaal punt de aandacht des Ministers te vestigen, en wel op het *species:* waterwild, waarvan ik ééne soort wenschte uitgezonderd en des noods opgenomen te zien onder het schadelijk gedierte, opgenoemd in art. 29. Ik bedoel de *wilde ganzen*, die zoo onnoemelijk veel schade aan den landbouwer toebrengen. In de lage groenlanden trekt de gans alles met wortel en tak uit, en op de koornvelden, vooral wanneer zij met sneeuw bedekt zijn, trekt zij alles zoodanig uit, dat niets meer opkomt.

Voordeelen als wild leveren de ganzen volstrekt niet op; het is een trekvogel en zij komen in zulk eene groote hoeveelheid, dat eene vermindering van die soort van vogels, den jager hoegenaamd niet kan praejudicieren.

Wanneer men de ganzen beschouwt als niet-schadelijk gedierte, dan is de Commissaris des Konings niet bevoegd, om voor het schieten van zoodanige vogels vergunningen uit te reiken, omdat het dan wild is en geen schadelijk gedierte. Ik wil wel gelooven dat de ganzen geen schadelijk gedierte zijn in den zin van de wet, maar ik rangschik ze onder de schadelijke vogels.

Zoo het woord *ganzen* uit dit artikel wordt geligt, zal het gevolg daarvan zijn, dat de ganzen van wildsoort zullen terugkeeren tot de reeks van schadelijke vogels, tot het schieten waarvan de Commissaris des Konings zijne toestemming kan geven. Maar er is nog een voordeel. Bij art. 15 is onder de geoorloofde jagtbedrijven opgenoemd het vangen van waterwild met slagnetten. Dit wordt zeerveel door de behoeftige klassen uitgeoefend, voor het vangen van ganzen met slagnetten wordt evenwel geene enkele acte afgegeven; dit wordt door de vingers gezien, omdat het door minvermogenden wordt uitgeoefend en het den jagers geene schade aanbrengt. Wanneer men nu de ganzen niet onder het waterwild rangschikt, dan is van zelf het vangen daarvan eveneens vrijgesteld en daardoor aan menig behoeftig huisgezin eenig voordeel verschaft.

Men zegt wel: jagen op ganzen, eenden en watersnippen; doch dit is een spraakgebruik: de jagt op ganzen is niet bekend. Ik wenschte dus aan den Minister in bedenking te geven om het woord *ganzen* uit deze paragraaph van art. 17 te ligten. Daardoor zal aan vele bezwaren worden te gemoet gekomen, want ik moet ten slotte nog doen opmerken, dat de schade door die vogels aangerigt, niet gering is maar zeer groot, dat ik, gelijk den Minister welligt bekend is, met autorisatie van den Opperhoutvester, in mijne kwaliteit van Houtvester, sedert eenige jaren na het sluiten der jagt meer dan 200 kostelooze toestemmingen heb afgegeven tot het verdrijven van die wildsoort met schietgeweer.

Voor eenige jaren ben ik door den Opperhoutvester, op rapport van Gedeputeerde Staten, gemagtigd, om dergelijke toestemmingen uit te reiken, daar bij gemis aan deze vergunningen, de landbouwers het beschadigen hunner gronden zouden moeten aanzien, zonder er iets aan te kunnen doen. Het zijn hunne klagten, die toen tot dien maatregel hebben aanleiding gegeven, en de ondervinding had doen zien, dat alleen het bezigen van het schietgeweer in staat was ze te verdrijven.

De heer VAN DER VEEN:

Het zij mij vergund, met een enkel woord te ondersteunen hetgeen is bijgebragt door mijn geacht medelid uit Drenthe, betreffende de schadelijkheid van de ganzen voor den landbouw. Ook in de provincie Drenthe, even als elders in ons Vaderland, zijn vele hooilanden, gelegen aan kleine riviertjes of stroompjes, die geregeld in den herfst onder water komen, en waarop dan de ganzen, die 's nachts voornamelijk azen op veldvruchten van de bouwlanden, in menigte nedervallen om zich daar in haar gewoon element, het water, te verlustigen, en niet alleen te verlustigen, maar tevens voedsel te zoeken; het gevolg daarvan is, dat wanneer die graslanden in het voorjaar van water worden bevrijd, dezelve zwart en omgewoeld zijn, doordien de ganzen niet het gras afbijten, maar het er met den wortel uittrekken; waardoor de hooioogst van dat jaar zoo niet geheel, dan toch grootendeels verloren is.

Daar het elders wel even zoo zal zijn in Drenthe, geloof ik dus dat de ganzen zeer teregt voor den landbouw schadelijke dieren mogen worden genoemd.

Te Assen, bij VAN GORCUM EN COMP., Provinciale Drukkers.